

Životné prostredie

REVUE PRE TEÓRIU A TVORBU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Roč. XXXVI

1/2002

Obsah

E. Cudlínová, M. Lapka: Krajina optikou ekonomie	5
J. Seják: Principy a metody oceňování životního prostředí	10
M. Hranaiová: Kvantifikácia externalít environmentálneho charakteru	14
E. Tošovská: Vlivy environmentální politiky na postavení odvětví v mezinárodním obchodě ..	17
T. Kluvánková-Oravská: Reforma manažmentu a financovania ochrany prírody existenčnou nevyhnutnosťou?	22
D. Thalmeinerová: Voda ako tovar ..	28
Z. Kučera: Kvantifikace vlivu zemědělství na kvalitu vodních zdrojů ..	32
M. Lapka: Minulost a budoucnost obrazu krajiny kolem Jičína	38
V. Bauer: Likvidácia technologických odpadov banským spôsobom ..	43

Kontakty

K. Pulkrab: Ekonomické souvislosti přírody blízkého obhospodařování lesů	46
J. Vráblíková, P. Vráblík: Mimoprodukční funkce zemědělství – cesta k revitalizaci krajiny	48
Z. Izakovičová, M. Moyzeová: Výskum environmentálneho vedomia na lokálnej úrovni	49

Aktuality

M. Huba: Príležitosť pre talenty	3
D. Thalmeinerová: Academia Istituta Nova ponúka postgraduálne vzdelávanie	51

Ekonomické aspekty životného prostredia

Je to vlastne smutné. Príroda, alebo rečnejšie životné prostredie, chceme získať váhu argumentu pri rozhodovaní, musí sa napred väčšinou zaštitovať svojou ekonomickou hodnotou. Nutnosť ekonomického hodnotenia životného prostredia je dnes, aspoň v našich podmienkach, postulovaná pomaly ako axiom, ako prejav našej racionality. Väčšinou sa teda spokojíme s hľadáním odpovedi na otázku "jak toto hodnotení provést", otázka "proč je nutné to vlastně dělat" se mnohdy vůbec neklade. Kritérium ekonomické efektivity jako hlavní rozhodovací kritérium se zdá být natolik samozřejmým, že ten, kdo se jej pokusí i jen relativizovat, si v "dobré společnosti" koleduje o cejch heretika.

Hľadání příčin tohoto stavu by bylo komplikované, ale jistě by nás přivedlo k diskusi o hodnotových orientacích společnosti, jejich relativitě a proměnách v toku času. Jen pro ilustraci si dovolíme odcitovat Ericha Froma, který ve své knize *Strach ze svobody* na toto téma poznamenává: "Ve středověkém systému byl kapitál služebníkem člověka, v moderním systému se však stal jeho pánem... Ekonomická aktivita a touha po zisku jen kvůli nim samým připadaly středověkému mysliteli právě tak iracionální, jako modernímu myšlení připadá jejich absence."

Z tohoto hlediska představuje úvodní článek čísla onu pověstnou čestnou výjimku – klade si otázku, nakolik má vůbec smysl pokoušet se kvalitativní charakteristiky krajiny uchopit instrumentáři ekonomické kvantifikace. Další příspěvky se pak zaměřují především na jednotlivé aspekty řešení prvé otázky (a na problémy s tím spojené). Nicméně, i tam je možno vystopovat, sice tlumený, přesto zaznívající etický tón, který by se dal volně parafrázovat otázkou "Kdo má vlastně platit za užívání přírodních zdrojů či za odstraňování následků poškození životního prostředí?" Diskuse o financování Národního parku Slovenský raj je toho explicitním příkladem.

Z pohledu na obsah čísla bychom mohli udělat standardní závěr: nepodařilo se, pochopitelně, pokrýt všechny aspekty tématu. Nebylo to ani naším cílem, z jednoho prostého důvodu – není to totiž možné. Toto monotematické číslo předkládáme jen jako další příspěvek k diskusi na dané téma a svým způsobem i jako výzvu k jejímu pokračování na stránkách našeho časopisu.

Jan Těšitel, Miroslav Martiš

B. Gašparíková: Miestne poplatky za komunálny odpad – množstvový zber	51
M. Círanová: Program odpadového hospodárstva	52
Recenzie	
J. Hanušin: Hodnotenie vývoja Slovenska po Summitu Zeme	54
I. Šimonides: Ekologická optimalizácia poInohospodárskej krajiny	55

Contents

E. Cudlínová, M. Lapka: The Landscape Quality Viewed by the Economics	5
J. Seják: Principles and Methods of the Environmental Evaluation	10
M. Hranaiová: Quantification of Externalities Having Environmental Character	14
E. Tošovská: Consequences of the Environmental Policy on the Country's Position in the International Trade	17
T. Kluvánková-Oravská: Reform of Management and Financing of Nature Conservation Existentially Inevitable?	22
D. Thalmeinerová: Water as a Commodity	28
Z. Kučera: Quantification of the Influence of Agriculture on Cleanliness of Water Resources	32
M. Lapka: The Past and the Future of the Landscape Image around the Town Jicin	38
V. Bauer: Liquidation of Technological Waste by Mining Methods	43

Contacts

K. Pulkrab: Economic Context of Sustainable Forest Management	46
J. Vráblíková, P. Vráblík: Nonproduction Functions of Agriculture – a Way to Landscape Revitalisation	48

Economic aspects of the environment

It is really sad. If nature, or more essentially the environment, wants to get arguments in decision making, it has to ensure itself by its own economic value beforehand. Nowadays the need of economic evaluation of the environment is postulated as an axiom, as a manifestation of our rationality in these conditions. Usually we are satisfied with the search for the question "how to realise this evaluation". The question "why is it necessary to do it" is not frequently put. The criterion of economical effectiveness as the main decision making criterion seems to be so much obvious, that who tries to revitalise it, in the so called "good society" asks for the mark of heretic.

Trying to find the causes of this state would be complicated, but it would certainly lead us to the discussion about value orientations of the society, their relativity and changes in time. Just for illustration, allow us to cite Erich From, who in his book *Fear of freedom* mentions: "In the medieval system capital was the servant of man, in modern system it has become his ruler... The economic activity and desire for profit seemed to medieval thinker just such irrational as to modern man seems to be their absence."

From this viewpoint the introductory article of this issue presents the famed exception – it puts the question what is the point of expression the qualitative landscape properties by means of economical quantification. Further contributions are aimed mainly at single aspects of solution of the first question (and at problems connected with). Nevertheless, also there is possible to find out a subdued but sounded ethical tone which could be paraphrased by the question "Who is to pay the use of natural resources or removal of the consequences of environmental damages?" The discussion about the financing of the National Park Slovenský raj is an explicit example of it.

From the viewpoint of the content of the issue we could put the conclusion: it did not succeed, of course, to cover all aspects of the theme. It was not our aim from one simple reason – it is not possible. This monothematical issue we present only as a further contribution to the discussion about the given theme and also as a provocation to its continuation on the pages of this journal.

Jan Těšitel, Miroslav Martiš

Z. Izakovičová, M. Moyzeová: Environmental Awareness Research on Local Level	49
--	----

Recent News

M. Huba: Opportunity for Talents ...	3
D. Thalmeinerová: Academia Istropolitana Nova Offers Postgraduate Study	51
B. Gašparíková: Local Waste Charges – Quantity Waste Collection	51

M. Círanová: Waste Management Programme	52
---	----

Reviews

J. Hanušin: Evaluation of the Development of Slovakia after Earth Summit	54
I. Šimonides: Ecological Optimising of the Agricultural Landscape ..	55